

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Wągrowcu, Wydział III Rodzinny i Nieletnich w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Szymczewska

Protokolant: sekr. sąd. Włodzimierz Żmuda

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2023 r. w Wągrowcu

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniej A. K. (1) reprezentowanej przez matkę M. M. (1)

przeciwko P. K.

o alimenty

- 1. Zasądza od pozwanego P. K.** na rzecz małoletniej powódki A. K. (1) **rentę alimentacyjną w kwocie 1.100,00 zł** (tysiąc sto złotych) miesięcznie, płatną z góry do dnia 10-tego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, począwszy od dnia 01.05.2022 roku, do rąk matki małoletniej M. M. (1) – i to w miejsce orzeczenia o obowiązku alimentacyjnym rodziców zawartego w pkt 3 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. z dnia 01.09.2016 r. w sprawie o sygn. XIV C 16/16;
2. Wyrokowi w pkt 1 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;
3. Oddala powództwo w pozostałym zakresie;
4. Obciąża pozwanego kosztami procesu w 73 %, natomiast powódkę w 27 % i zasądza od pozwanego P. K. na rzecz małoletniej powódki A. K. (1) kwotę 3.220 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania – zastępstwa adwokackiego.
5. Nie obciąża pozwanego kosztami sądowymi.

sędzia Katarzyna Szymczewska

Uzasadnienie wyroku z dnia 23 stycznia 2023 r.

Pozwem z dnia 24 maja 2022 r. (data nadania) przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki M. M. (1), reprezentowana przez adwokata, wniosła o uchylenie pkt 3 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. z dnia 01.09.2016 r. oraz zasądzenie od P. K. na rzecz małoletniej A. K. (1) alimentów w kwocie po 1.500 zł miesięcznie, począwszy od dnia 01.05.2022 r. płatnych z góry do 10-tego dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki w płatności którejkolwiek z rat. Zarazem wniosła o udzielenie zabezpieczenia poprzez zasądzenie tymczasowej renty alimentacyjnej w ww. kwocie.

W uzasadnieniu pozwu matka małoletniej wskazała, że w wyroku orzekającym rozwód Sąd obciążył oboje rodziców małoletniej A. K. (1) po połowie kosztami jej utrzymania, a to z uwagi na fakt, że córka mieszkała naprzemiennie u każdego z rodziców. Podała, że od końca 2020 r. córka na stałe zamieszkała z matką i od tego czasu pozwany nie przekazywał środków finansowych na utrzymanie dziecka i nie był zorientowany w sprawach dziecka, w tym dotyczących jej materialnych potrzeb. Oszacowała miesięczne koszty zaspokojenia podstawowych potrzeb dziecka na

poziomie ok. 4.200 zł. Nadto wskazała, że pozwany jest z zawodu technikiem elektrykiem, przez lata był zatrudniony jako dekarz oraz dorywczo świadczy usługi elektryczne, a na utrzymaniu nie ma nikogo poza małoletnią powódką.

Postanowieniem z dnia 30.05.2022 r. wydanym w sprawie sygn. akt III RC 92/22 Sąd Rejonowy w Wągrowcu udzielił zabezpieczenia roszczenia na czas trwania procesu poprzez zobowiązanie pozwanego P. K. do uiszczania na rzecz małoletniej powódki A. K. (1) tymczasowej renty alimentacyjnej w kwocie 900 zł miesięcznie, począwszy od dnia 01.05.2022 r., płatnej z góry do 10-tego dnia każdego kolejnego miesiąca wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat, do rąk matki małoletniej M. M. (1) – i to w miejsce orzeczenia zawartego w pkt 3 wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. z dnia 01.09.2016 r. w sprawie o sygn. XIV C 16/16, w pozostałym zakresie oddalając wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

W odpowiedzi na pozew P. K., reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa powyżej kwoty 500 zł miesięcznie wskazując, że kwestionuje on koszty utrzymania małoletniej podane w pozwie tak co do wysokości jak i co do zasady, gdyż matka małoletniej nie wykazała jakoby faktycznie je ponosiła, a tym bardziej by przeznaczała na ich zaspokojenie podawane przez siebie kwoty. Dalej pozwany podniósł, że niektórych z wydatków nie można uznać za uzasadnione czy usprawiedliwione mając na uwadze wiek dziecka oraz zdrowy rozsądek, w szczególności chodzi tu o ratę za telefon czy wydatki na odzież, obuwie, kosmetyki oraz środki higieny i czystości. Ojciec małoletniej zaprzeczył także jakoby korzystała ona z pomocy psychologa. Dalej argumentował, że sytuacja matki małoletniej powódki jest lepsza niż jego oraz że jej dochody są wyższe niż przyznała, podczas gdy on jest obecnie osobą bezrobotną, niezarejestrowaną w Urzędzie Pracy, a jedyne dochody jakie osiąga pochodzą z prac dorywczych i nie przekraczają kwoty 2.500 zł miesięcznie. Tymczasem na swoje utrzymanie potrzebuje on około 2.400 zł. Kwota ta zawiera zarówno udział w kosztach utrzymania domu, w którym zamieszkuje wspólnie z rodzicami, jak i w zwiększonych wydatkach na utrzymanie jego ciężarnej partnerki.

Postanowieniem z dnia 04.08.2022 r. wydanym w sprawie sygn. akt III RCz 18/22 Sąd Rejonowy w Wągrowcu oddalił zażalenie poziome P. K. na postanowienie z dnia 30.05.2022 r. o udzieleniu zabezpieczenia w sprawie III RC 92/22.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletnia A. K. (1) ur. (...) jest dzieckiem pochodzącym ze związku małżeńskiego P. K. i M. M. (1), rozwiązanego wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu XIV Wydział Cywilny z siedzibą w P. z dnia 01.09.2016 r. wydanym w sprawie sygn. akt XIV C 16/16, na mocy którego wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnią powierzone zostało obojgu rodzicom z ustaleniem, że każdorazowym miejscem zamieszkania małoletniej A. będzie miejsce zamieszkania jej ojca oraz że małoletnia będzie przebywać na przemian przez tydzień u matki i przez tydzień u ojca. W związku z tym kosztami utrzymania małoletniej A. obciążeni zostali oboje rodzice po połowie.

dowód: odpis aktu urodzenia /k. 12/, wyrok SO w Poznaniu sygn. XIV C 16/16 /k. 13-13v/

Po zapadnięciu wyroku rozwodowego rodzice małoletniej realizowali opiekę nad córką zgodnie z jego treścią aż do przełomu roku 2020/2021, kiedy to A. zamieszkała na stałe wraz z matką. Postanowieniem z dnia 24.02.2022 r. wydanym w sprawie o sygn. III Nsm 380/22 Sąd Rejonowy w Wągrowcu ustalił, że miejscem zamieszkania małoletniej A. będzie każdorazowe miejsce zamieszkania jej matki M. M. (2), w tym zakresie zmieniając wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 01.09.2016 r., sygn. XIV C 16/16 oraz uchylając rozstrzygnięcie o przebywaniu przez małoletnią naprzemiennie u każdego z rodziców.

dowód: postanowienie SR w Wągrowca sygn. III Nsm 380/20 /k. 14/, dokumenty zgromadzone w aktach sprawy SR w Wągrowca sygn. III Nsm 380/20

Małoletnia A. zamieszkuje wspólnie z matką oraz rodzicami M. M. (1) w domu stanowiącym ich własność. Miesięczne koszty utrzymania lokalu wynoszą około 2.000 zł, w tym opłaty za zużycie prądu, wody, wywóz odpadów komunalnych, zakup ekogroszku, butli gazowej oraz opłacenie abonamentu za TV i Internet. Udział małoletniej powódki w tych wydatkach wynosi około 500 zł miesięcznie. Natomiast udział powódki w kosztach zakupu środków

chemii gospodarczej wynosi 30 zł miesięcznie. A. uczęszcza obecnie do szkoły średniej o profilu weterynaryjnym w L., w związku z tym w dni nauki szkolnej przebywa w internacie. Z uwagi na fakt, że brak jest bezpośredniego połączenia z W. do L., matka małoletniej zawozi i przywozi córkę ze szkoły do domu własnym samochodem, na co przeznaczają około 200 zł miesięcznie. Z uwagi na profil szkoły oraz jej odległość od miejsca zamieszkania małoletniej, w zakres wydatków szkolnych powódki wchodzi koszty zakupu podręczników do nauki szkolnej, zeszytów i innych artykułów papierniczych, a także mundurka i kitłów, a nadto opłaty szkolne oraz opłata za pobyt małoletniej w internacie. Część z tych kosztów pokrywana jest z kwoty 300 zł otrzymywanej przez M. M. (1) z programu „Dobry Start”, a na pokrycie pozostałych wydatków matka małoletniej przeznaczają kwotę ok. 200 zł miesięcznie. Z powodu problemów skórnych oraz alergii, poza standardowymi środkami higieny i czystości, powódka korzysta także ze specjalistycznych hipoalergicznym dermokosmetyków do pielęgnacji oraz makijażu. Z uwagi na fakt, że część tygodnia małoletnia spędza w internacie część z tych artykułów zakupuje podwójnie, przez co miesięczna wysokość wydatków z tej kategorii wynosi około 190 zł. Pobyt małoletniej w internacie wpływa także na zwiększenie kosztów jej wyżywienia, gdyż w weekendy małoletnia żywi się w domu, jednak w dni powszednie przebywając w internacie, korzysta z obiadów w stołówce, z posiłków przygotowanych jej wcześniej przez matkę, a nadto także sama zakupuje produkty spożywcze z których przygotowuje sobie posiłki. Łączny miesięczny koszt wyżywienia A. wynosi w związku z tym 700 zł. Wreszcie z uwagi na to, że małoletnia przez większość tygodnia pozostaje poza domem, otrzymuje kieszonkowe w wysokości 150 zł miesięcznie, które przeznaczają na dokonywanie bieżących zakupów oraz własną rozrywkę w postaci wyjść i spotkań ze znajomymi, wyjść do kina itp. A. choruje na depresję i w związku z tym pozostaje pod stałą opieką psychologa i psychiatry, a miesięczny koszt wizyt u tych specjalistów wynosi 600 zł. Na opłacenie wizyt powódki u lekarzy pozostałych specjalności, w tym stomatologa czy okulisty oraz zakup okularów, niezbędna jest kwota 150 zł miesięcznie. Na zakup leków dla A., w tym antydepresantów, a także witamin i suplementów, które powódka przyjmuje z uwagi na niedokrwistość i braki witamin oraz leków na astmę, matka małoletniej przeznaczają około 110 zł miesięcznie. Na zaspokojenie pozostałych usprawiedliwionych potrzeb małoletniej niezbędne są co miesiąc kwoty 200 zł na zakup odzieży i obuwia, 30 zł na opłacenie wizyt u fryzjera, 90 zł na opłacenie abonamentu telefonicznego oraz 200 zł na organizację wypoczynku letniego i wyjazdów zimowych. Pełne miesięczne usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniej powódki wynoszą co najmniej 3.350 zł.

dowód: faktury, rachunki, zaświadczenia, potwierdzenia zapłaty, wykazy, informacje /k. 15-38, 171-204/; zeznania W. M. /k. 225-225v, 228-płyta CD/, zeznania M. M. (1) /k. 226v-227, 228-płyta CD/

M. M. (1) z zawodu jest pielęgniarką, a jej średnie miesięczne dochody z tego tytułu, wliczając zarobki uzyskiwane w związku z pracą w przychodni oraz wszelkie dodatki, wynoszą 10.000 zł miesięcznie.

dowód: zeznania M. M. (1) /k. 226v-227, 228-płyta CD/, zeznania podatkowe /k. 205-211/

P. K. z zawodu jest technikiem elektrykiem, przy czym obecnie nie jest zatrudniony na stałe, a źródłem jego dochodów jest praca dorywcza przy polowaniach, naprawie sprzętu elektrycznego i przy układaniu instalacji elektrycznych. Nadto ojciec małoletniej posiada doświadczenie w pracy jako pomocnik dekarza oraz prawo jazdy kat. B. Pozwany nie jest zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotny i nie posiada ubezpieczenia zdrowotnego. P. K. jest osobą zdrową, nie posiadającą szczególnych wymagań w zakresie żywienia, leczenia, higieny, pielęgnacji czy użytkowanej odzieży i obuwia. Obecnie pozostaje on w związku z M. W. z którą posiada małoletnią córkę, urodzoną w grudniu 2022 r. Przed narodzinami drugiej córki pozwany zamieszkiwał wraz z rodzicami w domu jednorodzinnym i w związku z tym ponosił udział w kosztach utrzymania tej nieruchomości. Obecnie natomiast pozwany de facto zamieszkuje wraz ze swoją partnerką w domu jej rodziców i ponosi udział w kosztach utrzymania tej nieruchomości. Miesięczne usprawiedliwione koszty utrzymania P. K., uwzględniając jego udział w kosztach utrzymania domu oraz małoletniej córki z jego związku z M. W. wynoszą około 2.600 zł – 2.700 zł.

dowód: zeznania podatkowe i deklaracje /k. 66-73, 161-165/, zaświadczenie, sprawozdanie i opinia ze stażu /k. 74-76/, faktury, rachunki, potwierdzenia zapłaty, zaświadczenia, zawiadomienia, oświadczenia /k. 77-88/, informacja o zatrudnieniu i wysokości wynagrodzenia /k. 221-223/, zaświadczenia z ZK W. /k. 61, 90/, zeznania L. G. /k. 48v, 50-płyta CD, 77v-78, 79-płyta CD, 133v, 135-płyta CD/, częściowo zeznania świadka A. K. (2) /k. 225v-226, 228-płyta

CD /, częściowo zeznania świadka M. W. /k. 226-226v, 228-płyta CD/, częściowo zeznania P. K. /k. 227-227v, 228-płyta CD/;

W okresie ostatnich 6 miesięcy Powiatowe Urzędy Pracy w W., C., P., T. i O. dysponowały ofertami pracy dla osób pracujących w zawodzie elektryka, pomocnika dekarza, kierowcy z prawem jazdy kat. B oraz dla osób bez zawodu za wynagrodzeniem w granicach do kwoty 5.000 zł brutto miesięcznie.

dowód: informacje z PUP /k. 148, 150-150v, 152-156, 157, 159/.

Powyższe okoliczności Sąd ustalił w oparciu o wymienione dowody z dokumentów oraz zeznania stron.

Co do zasady zeznania M. M. (1) nie wzbudziły wątpliwości, albowiem były one jasne, szczerze i logiczne, a nadto korelowały z pozostałym zgromadzonym w toku postępowania materiałem dowodowym. W ocenie Sądu uwzględniając sytuację zdrowotną i edukacyjną małoletniej powódki, poszczególne potrzeby A., wskazywane przez jej matkę w toku zeznań złożonych w dniu 12.01.2023 r., uznać należało za usprawiedliwione. Co do zasady również wysokość kosztów zaspokojenia tych potrzeb, uwzględniając możliwości zarobkowe matki małoletniej, nie wzbudziła wątpliwości Sądu. Nadto podkreślić należy, że zeznania M. M. (1) korelowały nie tylko z materiałem dowodowym w postaci dokumentacji załączonej do akt sprawy, ale także częściowo potwierdzone zostały w zeznaniach świadka W. M.. Niemniej w ocenie Sądu matka małoletniej zawyżyła koszty leczenia psychiatryczno-psychologicznego małoletniej oraz wydatki na leki i kieszonkowe. Wskazać bowiem należy, że choć obecnie małoletnia korzysta z wizyt u psychologa raz w tygodniu, a z wizyt u psychiatry raz w miesiącu, to z zeznań M. M. (1) wynika, że jest to sytuacja czasowa, związana ze zmianą lekarzy u których małoletnia odbywa wizyty oraz leków które przyjmuje. Nadto Sąd miał na uwadze, że M. M. (1) przyznała, że tytułem kieszonkowego przekazuje córce różne kwoty od 100 zł o 200 zł miesięcznie.

W ocenie Sądu zeznania P. K. zasługiwały na miano wiarygodnych jedynie w części. Wątpliwości Sądu wzbudziły zarówno twierdzenia pozwanego co do wysokości jego zarobków jak i kosztów jego utrzymania. Zeznania ojca małoletniej były bowiem niejasne i niespójne, a nadto wewnętrznie sprzeczne, szczególnie w kwestii wysokości uzyskiwanych dochodów i ponoszonych wydatków. Nadto poza własnymi zeznaniami oraz zeznaniami świadków A. K. (2) i M. W. pozwany nie zaoferował tutaj. Sądowi żadnych innych dowodów na poparcie swoich twierdzeń. Z tych względów ustalając stan faktyczny w sprawie oraz określając możliwości zarobkowe pozwanego i koszty jego utrzymania, ostatecznie Sąd uwzględnił zeznania pozwanego jedynie w takiej części w jakiej pozostawały one zgodne z wiedzą i doświadczeniem Sądu posiadanymi w związku z prowadzeniem wielu innych spraw alimentacyjnych.

Jako wiarygodne Sąd ocenił zeznania świadka W. M., były one bowiem jasne i logiczne, a nadto korelowały z pozostałym zebrany w toku postępowania materiałem dowodowym. Podkreślić w tym miejscu należy, że świadek na stałe zamieszkuje wraz z małoletnią A. oraz jej matką i w związku z posiada bezpośrednią wiedzę na temat okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Sąd miał przy tym na uwadze, że jako matka M. M. (1) świadek pozostaje osobą najbliższą dla strony powodowej, jednak brak było podstaw do stwierdzenia, że okoliczność ta miała wpływ na treść zeznań składanych przez W. M..

Z kolei zeznania świadków A. K. (2) oraz M. W. zasługiwały w ocenie Sądu na przymiot wiarygodności jedynie w części. Podobnie jak w przypadku pozwanego, zeznania tych świadków były niejasne, wewnętrznie sprzeczne, a odpowiedzi na poszczególne zadawane pytania były wymijające i ogólnikowe. W szczególności Sąd miał na uwadze, że ani A. K. (2) ani M. W. nie potrafiły jednoznacznie wskazać w jakim wymiarze pozwany wykonuje prace dorywcze, jakie z tego tytułu uzyskuje dochody lub chociażby ile czasu w skali miesiąca przeznaczają na pracę zarobkową. Nadto M. W. nie była w stanie wskazać w jakim zakresie pozwany przyczynił się np. do pokrycia kosztów zakupu wyprawki dla ich wspólnej córki urodzonej zaledwie miesiąc przed datą złożenia zeznań. Świadkowie unikali też jednoznacznych twierdzeń o tym, gdzie obecnie pozwany zamieszkuje oraz na czyją rzecz i w jakim wymiarze łoży celem pokrycia swojego udziału w kosztach utrzymania domu.

Jako wiarygodne Sąd ocenił zeznania świadka A. K. (3), przy czym z uwagi na swoją treść, pozostawały one bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Autentyczność przedstawionych przez stronę powodową i pozwanego dokumentów nie była kwestionowana przez strony, Zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowią one dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenie zawarte w ich treści.

Sąd Rejonowy zważył co następuje:

Powództwo małoletniej A. K. (1) zasługiwało na uwzględnienie w części.

Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dzieci wynika z art. 133 § 1 k.r.o., w myśl którego rodzice są obowiązani do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Zgodnie zaś z art. 135 § 1 k.r.o. zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumieć należy potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu, odpowiedni do jego wieku i uzdolnień, prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego określają zarobki i dochody, jakie uzyskalby przy pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych i zdolności umysłowych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody. Dzieci mają prawo do równej z rodzicami stopy życiowej niezależnie od tego, czy żyją z nimi wspólnie, czy też oddzielnie. Oznacza to, że im wyższy standard życia rodziców, tym na wyższym poziomie powinni oni zaspokajać potrzeby dzieci i gwarantować zaspokojenie nie tylko potrzeb podstawowych, ale i potrzeb na wyższym poziomie. Ponadto ustawodawca w § 2 art. 135 k.r.o. przewidział możliwość wykonania obowiązku alimentacyjnego w całości lub części względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie także poprzez osobiste starania o jego utrzymanie lub wychowanie. W tym wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego (por. teza IV i VII uchw. SN z 16.12.1987 r., III CZP 91/86, OSNCP 1988r., nr 4, poz. 42 oraz orz. SN z 10.10.1969 r. III CRN 350/69, OSNCP 1970, nr 2, poz. 15).

Zgodnie z art. 138 k.r.o. zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego można żądać jedynie w razie zmiany stosunków. Przez zmianę stosunków rozumie się istotne zwiększenie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego do alimentacji, istotne zwiększenie się usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub istotne zmniejszenie się możliwości zaspokojenia potrzeb własnymi siłami. Przy ocenie, czy zachodzą przesłanki do zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego w myśl art. 138 k.r.o. należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków, a zwłaszcza możliwości zarobkowe i majątkowe stron oraz usprawiedliwione potrzeby uprawnionego.

W przypadku opóźnienia w zapłacie przez zobowiązanego świadczeń alimentacyjnych na rzecz uprawnionego, temu ostatniemu przysługuje nadto roszczenie o odsetki ustawowe za opóźnienie w oparciu o art. 481 § 1 i 2 k.c.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że od czasu wydania wyroku w sprawie sygn. akt XIV C 16/16 nastąpiła istotna zmiana w sytuacji małoletniej powódki. Jak bowiem ustalono w toku postępowania, początkowo po ustaniu małżeństwa M. M. (1) i P. K., w stosunku do swojej wspólnej małoletniej córki, wykonywali oni opiekę naprzemienną. W efekcie A. na zmianę przebywała przez jeden tydzień w domu ojca, a przez kolejny tydzień w domu matki, będąc w porównywalnym stopniu na utrzymaniu każdego z rodziców. Począwszy jednak od przełomu 2020/2021 roku małoletnia powódka zamieszkała na stałe z matką, w wyniku czego opieka naprzemienna ustała. Sytuacja ta została formalnie potwierdzona postanowieniem Sądu Rejonowego w Wągrowcu z dnia 24.02.2022 r. wydanym w sprawie sygn. akt III Nsm 380/22, w którym ustalono, że miejscem zamieszkania małoletniej A. będzie każdorazowe miejsce zamieszkania jej matki M. M. (1), w tym zakresie dokonując zmiany wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 01.09.2016 r. i uchylając ustalenie o przebywaniu przez małoletnią naprzemiennie u każdego z rodziców. W tych okolicznościach konieczne stało się dokonanie modyfikacji zasady

obciążenia M. M. (1) i P. K., kosztami utrzymania małoletniej córki, określonej w wyroku orzekającym rozwód oraz ustalenie zakresu usprawiedliwionych potrzeb małoletniej A. i kosztów ich zaspokojenia, na co wskazano już na etapie postępowania zabezpieczającego.

W tym miejscu godzi się zauważyć, że ostatecznie zakres usprawiedliwionych potrzeb małoletniej A. oraz wysokość kosztów ich zaspokojenia ustalono odmiennie niż na etapie postępowania zabezpieczającego, a to z uwagi na fakt, że w toku postępowania stało się oczywiste, że możliwości zarobkowe M. M. (1) oscylują w granicach kwoty 10.000 zł miesięcznie, a nie jak poprzednio zakładano – w oparciu o deklarację zawartą w uzasadnieniu pozwu – poziomie kwoty 4.500 zł miesięcznie. Jak zaś wskazano wcześniej wysokość możliwości zarobkowych rodziców małoletniego dziecka pozostaje w ścisłym związku z zakresem jego usprawiedliwionych potrzeb. Im wyższe możliwości zarobkowe rodziców tym szerszy zakres potrzeb, zasługujących na miano usprawiedliwionych oraz tym wyższe wydatki na ich zaspokojenie. Stąd oszacowanie wydatków przyjęte na potrzeby postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wymagało ponownej weryfikacji w aspekcie sytuacji finansowej rodziców. W konsekwencji większość sum wskazanych jako wydatki na zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki w uzasadnieniu pozwu należało uznać za adekwatne do ustalonej w toku postępowania dowodowej sytuacji materialnej matki, z którą małoletnia zamieszkuje.

W tych okolicznościach Sąd uznał, że nie ma przeszkód, aby usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniej A. kształtowały się na poziomie ok. 3.350 zł miesięcznie. Sąd miał przy tym na uwadze, że powódka jest nastoletnią dziewczyną, która nie tylko posiada odmienne od młodszych dzieci potrzeby w zakresie higieny, czystości czy pielęgnacji, ale która także choruje przewlekle na alergię, astmę, niedokrwistość, niedobry witamin oraz na depresję, a nadto posiada stwierdzoną wadę wzroku oraz problemy skórne. W związku z tym A. nosi okulary korekcyjne, przyjmuje na stałe leki na astmę, witaminy i suplementy diety, pozostaje pod stałą opieką lekarza psychiatry i psychologa oraz korzysta ze specjalistycznych hipoalergicznym dermatokosmetyków i kosmetyków do makijażu. Co więcej małoletnia powódka uczęszcza do szkoły średniej o profilu weterynaryjnym, która mieści się w L. oddalonym o 50 km od miejsca jej zamieszkania, przy czym do miejscowości tej brak jest bezpośredniego połączenia środkami komunikacji publicznej, przez co matka małoletniej dowozi córkę do szkoły we własnym zakresie, przebywając w tym celu 200 km tygodniowo. Z powodu odległości jaka dzieli szkołę powódki od jej domu, w dni nauki szkolnej A. przebywa w internacie, co generuje koszt w wysokości 130 zł miesięcznie oraz zwiększa wydatki na wyżywienie oraz zakup środków higieny i czystości. Z uwagi na profil szkoły, poza standardowymi kosztami zakupu wyprawki, małoletnia ponosi także wydatki związane z zakupem mundurka i kitlów. Pośród wydatków na zakup wyprawki, istotną część stanowią również koszty zakupu podręczników do nauki, które na etapie szkoły średniej są już pełnopłatne. Małoletnia posiada telefon komórkowy, a nadto odbywa regularne wizyty u fryzjera. Oczywiście jest także, że matka małoletniej ponosi wydatki na zakup odzieży i obuwia dla córki, opłaca jej wypoczynek wakacyjny oraz zapewnia jej środki na realizowanie jej zainteresowań i rozrywkę w postaci wyjść do kina, muzeum czy spotkań ze znajomymi. Wreszcie Sąd miał na uwadze, że A. zamieszkuje wspólnie z matką, w domu rodziców M. M. (1), a zatem koszty utrzymania tej nieruchomości, na które składają się między innymi wydatki na zakup opału, winny być dzielone równo pomiędzy czterech domowników oraz że ekogroszek do ogrzania domu zakupywany był w partiach, w różnych cenach. Z drugiej jednak strony Sąd miał na uwadze, że dowożąc małoletnią do szkoły M. M. (1) korzysta z samochodu z silnikiem diesla i spalaniem 6l/100 km, a aktualne ceny oleju napędowego oscylują w granicach kwoty 7,30 zł za litr, przy czym w okresach wolnych od nauki tj. wakacje, ferie czy przerwy świąteczne, wydatek ten nie jest ponoszony. Na zakup wyprawki szkolnej matka małoletniej otrzymuje co roku kwotę 300 zł z programu (...), a część z podręczników do nauki szkolnej zakupiona została dla A. z drugiej ręki. Z treści zeznań M. M. (1) wynika nadto, że aktualna częstotliwość wizyt A. u psychologa i psychiatry jest co do zasady tymczasowa i związana jest ze zmianami w zakresie przyjmowanych przez małoletnią leków oraz ze zmianą specjalisty pod opieką którego się znajduje. Matka małoletniej przyznała także, że powódka nie uczęszcza już do kosmetyczki, gdyż udało się dobrać dla niej odpowiednie środki do pielęgnacji skóry. Powszechnie zaś wiadomo, że kosmetyki i środki higieny i czystości nie są zakupywane co miesiąc, gdyż butelka szamponu czy też tubka kremu wystarczają zazwyczaj na okres dłuższy niż 1 miesiąc. Nadto Sąd miał na uwadze, że w toku rozprawy z dnia 12.01.2023 r. M. M. (2) zeznała, że co weekend przygotowuje ona córce kilka posiłków, które małoletnia zabiera ze sobą do internatu i tam spożywa oraz, że małoletnia również sama kupuje sobie artykuły spożywcze, wykorzystując w tym celu kieszonkowe, które otrzymuje od matki. Nadto z kieszonkowego

oraz z pieniędzy otrzymywanych w ramach prezentów okolicznościowych, małoletnia finansuje także swoje wyjścia z koleżanki, zakupuje odzież czy kosmetyki. Sąd miał też na uwadze, że przedstawicielka ustawowa małoletniej sama przyznała, że co do zasady nie wyjeżdża z córką na dłuższe wakacje, a jedynie na kilkudniowe wypadki. Wreszcie choć małoletnia nadal rośnie, to jednak jej rozwój fizyczny nie jest aż tak gwałtowny jak w przypadku młodszych dzieci, przez co nie ma potrzeby gruntownej wymiany jej garderoby wraz ze zmianą sezonu. Nawet zaś uwzględniając wahania wagi spowodowane chorobą, kwota 200 zł miesięcznie winna być wystarczająca na uzupełnienie i odświeżenie jej garderoby.

Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, że kwota 3.350 zł miesięcznie powinna być wystarczająca na zaspokojenie wszystkich usprawiedliwionych potrzeb małoletniej powódki na poziomie odpowiadającym możliwościom zarobkowym jej rodziców, a co za tym idzie zgodna jest z zasadą równej stopy życiowej, obowiązującej pomiędzy rodzicami i dziećmi, ustalonej w oparciu o te właśnie możliwości zarobkowe. Zarazem ustalona w te

Jest bezsporne, że małoletnia powódka nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie, a co za tym idzie rodzice są zobowiązani do jej alimentowania zgodnie z art. 133 § 1 k.r.o. Obowiązek ten obciąża rodziców małoletniej w stopniu uzależnionym od usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz od możliwości zarobkowych i majątkowych rodziców (art. 135 § 1 k.r.o. oraz art. 129 § 2 k.r.o.).

Przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki swój obowiązek alimentacyjny realizuje w części poprzez osobiste staranie o wychowanie córki (art. 135 § 2 kro). Nadto jednak winna ona również pieniężnie partycypować w pokrywaniu kosztów jej utrzymania. W toku postępowania ustalono, że M. M. (1) zatrudniona jest jako pielęgniarka, a jej średnie miesięczne zarobki z tego tytułu wynoszą około 10.000 zł. Ze środków tych matka małoletniej winna zatem, zgodnie z zasadą równej stopy życiowej, zaspokoić swoje usprawiedliwione potrzeby oraz przyczynić się do pokrywania kosztów utrzymania małoletniej A.. Godzi się w tym miejscu zauważyć, że matka małoletniej powódki, poza samą A., nie posiada na swoim utrzymaniu innych osób.

Ustalając możliwości zarobkowe pozwanego Sąd miał na uwadze, że pozwany, będąc świadomym ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego względem dwójki dzieci powinien w pełni wykorzystać swoje możliwości zarobkowe i majątkowe oraz w sposób odpowiedni gospodarować posiadanymi środkami. Zaznaczyć przy tym należy, iż obowiązek łożenia na zaspokojenie potrzeb dzieci jest obowiązkiem szczególnym, którego realizacja powinna wyprzedzać wszelkie inne zobowiązania, czemu ustawodawca niejednokrotnie dał wyraz w przepisach. Zgodnie z przyjętą linią orzecniczą dzieci mają w każdej sytuacji prawo do równej stopy życiowej z rodzicami, a zatem oboje rodzice powinni zapewnić dziecku warunki materialne, w których sami żyją (por. uch. SN z 16.12.1987 - III CZP 81/86 - OSNC 1988, z. 4 poz. 42).

Przechodząc do ustalenia możliwości zarobkowych pozwanego, w pierwszej kolejności podkreślić należy, że pozwany nie wywiązał się z obowiązków nałożonych na niego planem rozprawy sporządzonym w dniu 22.09.2022 r., w wyniku czego zabrakło wiarygodnego materiału dowodowego, który pozwoliłby na ustalenie jego realnych dochodów. W tych okolicznościach Sąd zmuszony był oszacować potencjalne możliwości zarobkowe pozwanego w oparciu o informacje uzyskane z Powiatowych Urzędów Pracy oraz okoliczności ustalone w toku postępowania dowodowego. I tak Sąd stwierdził, że pozwany posiada prawo jazdy kat. B, z zawodu jest elektrykiem, a nadto odbył staż jako pomocnik dekarza i posiada doświadczenie w obu tych zawodach. W okresie ostatnich 6-ciu miesięcy Powiatowe Urzędy Pracy w W., C., P., T. i O. dysponowały ofertami pracy dla osób pracujących w zawodzie elektryka, pomocnika dekarza, kierowcy z prawem jazdy kat. B oraz dla osób bez zawodu za wynagrodzeniem nawet do kwoty 5.000 zł brutto miesięcznie. Mając zatem na uwadze powyższe oraz uwzględniając aktualne warunki panujące na rynku pracy, znane tutaj Sądowi w związku z prowadzeniem wielu innych postępowań alimentacyjnych uznać należało, że możliwości zarobkowe P. K. w rozumieniu art. 135 § 1 k.r.o. wynoszą ok. 5.000 zł brutto miesięcznie, czyli około 3.800 zł netto miesięcznie. W tym miejscu należy również zauważyć, że wzmiankowana kwota możliwości zarobkowych nie jest jedynie sumą hipotetyczną, ale realną, którą ojciec małoletniej albo faktycznie osiąga z prac dorywczych w tzw. szarej strefie, albo byłby w stanie osiągnąć pracując w co najmniej pełnym wymiarze czasu pracy, a nie zadowolając się dochodem z okazjonalnych prac dorywczych. Z zebranego materiału dowodowego niezbicie wynika, że pozwany – choć

nie posiada stałego zatrudnienia – jest w stanie bez zaciągania zobowiązań kredytowych, czy korzystania z pomocy innych członków rodziny, pokrywać wydatki na swoje utrzymanie, finansować zakup części wyprawki dla młodszego dziecka (składającej się z rzeczy tańszych, ale wyłącznie nowych) i partycypować w kosztach bieżącego utrzymania niemowlęcia, wspomagać swoich rodziców, dokładać się do utrzymania mieszkania partnerki, użytkować samochód, a w razie potrzeby – z uwagi na brak ubezpieczenia zdrowotnego – pokrywać wydatki związane z prywatnym leczeniem.

Z ustalonych potencjalnych dochodów pozwany winien zgodnie z zasadą równej stopy życiowej pokrywać swoje usprawiedliwione potrzeby oraz przyczynić się do ponoszenia kosztów utrzymania małoletnich dzieci. W tym miejscu godzi się zauważyć, że podobnie jak w przypadku możliwości zarobkowych pozwanego, również ustalenie realnych kosztów utrzymania pozwanego było niemożliwe z uwagi na brak wystarczającego materiału dowodowego w sprawie. Także bowiem w tym zakresie pozwany nie wywiązał się z obowiązków nałożonych na niego planem rozprawy z dnia 22.09.2022 r. Za niewystarczające w tej kwestii uznać należało dowody w postaci zeznań świadków A. K. (2) i M. W., które ocenione zostały przez tut. Sąd jako niewiarygodne w znacznej części. Zarazem ani pozwany ani też żaden z zawnioskowanych przez niego świadków nie był w stanie podać – czy choćby oszacować – konkretnych kwot jakie P. K. przeznacza na zaspokojenie swoich poszczególnych potrzeb. W tych okolicznościach Sąd uznał za uzasadnione, ustalenie kosztów utrzymania pozwanego w odniesieniu do usprawiedliwionych kosztów utrzymania małoletniej powódki.

W toku niniejszego postępowania ustalono zaś, że usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniej powódki wynoszą 3.350 zł, przy czym jak wskazano wcześniej, zakres usprawiedliwionych potrzeb A. oraz wysokość kosztów ich zaspokojenia, ustalone zostały przy uwzględnieniu faktu, że możliwości zarobkowe M. M. (1) oscylują w granicach kwoty 10.000 zł miesięcznie. Jednocześnie w toku postępowania Sąd ustalił, że możliwości zarobkowe ojca małoletniej wynoszą około 3.800 zł netto miesięcznie, a zatem niemalże trzykrotnie mniej niż w przypadku matki małoletniej powódki. W tych okolicznościach Sąd uznał, że to przedstawicielka ustawowa małoletniej powódki powinna w większym stopniu pokrywać koszty utrzymania A.. Co prawda obecnie to wyłącznie matka dziewczynki sprawuje bezpośrednią pieczę nad nią, godzi się jednak zauważyć, że w przypadku nastoletnich dzieci zakres czynności opiekuńczo-wychowawczych wchodzących w zakres obowiązków rodzicielskich, jest istotnie mniejszy niż w przypadku młodszych dzieci, szczególnie jeśli dziecko spędzą większą część tygodnia poza domem np. w internacie, tak jak ma to miejsce w przypadku A.. Nadto Sąd miał na uwadze, że sytuacja życiowa M. M. (1) jest znacznie bardziej korzystna niż u pozwanego. Przedstawicielka ustawowa małoletniej nie tylko posiada znacznie wyższe możliwości zarobkowe niż P. K., ale też poza małoletnią A. nie utrzymuje innych osób. Choć jednocześnie nie można pominąć faktu, że wyższe dochody M. M. (1) wynikają ze znacznie większego wysiłku i nakładu pracy niż w przypadku ojca małoletniej. Z tych powodów Sąd obciążył pozwanego kosztami utrzymania A. w zakresie 1/3 zobowiązując go dołożenia na rzecz córki alimentów wysokości 1.100 zł miesięcznie, jednocześnie uznając, że w 2/3 wydatki te powinna ponosić matka dziewczynki.

W ocenie Sądu alimenty w tej wysokości znajdują się w zakresie możliwości zarobkowych pozwanego. Nawet po ich uiszczeniu będzie on nadal dysponował wystarczającymi środkami na pokrycie własnych usprawiedliwionych kosztów utrzymania oraz połowy usprawiedliwionych kosztów utrzymania swojej drugiej małoletniej córki. Choć bowiem pomiędzy rodzeństwem, w tym rodzeństwem przyrodnim, również obowiązuje zasada równej stopy życiowej, to jednak oczywiste jest, że koszty utrzymania kilkumiesięcznego niemowlęcia są niższe niż w przypadku nastoletniej dziewczyny. Należy także pamiętać, że na wysokość usprawiedliwionych kosztów utrzymania dziecka wpływ mają możliwości zarobkowe obojga jego rodziców. W toku postępowania strona pozwana nie podniosła zaś by M. W. posiadała możliwości zarobkowe na poziomie porównywalnym do M. M. (1). P. K. nie wskazywał także, by jego druga małoletnia córka posiadała jakiegokolwiek szczególne wymagania, co mogłoby mieć wpływ na wzrost jej kosztów utrzymania. W tych okolicznościach Sąd uznał, że udział pozwanego w kosztach utrzymania jego córki pochodzącej ze związku z M. W. nie przekracza kwoty 600 zł – 700 zł miesięcznie. Nawet zatem po uiszczeniu tych wydatków oraz po wywiązaniu się z obowiązku alimentacyjnego względem powódki, pozwanemu pozostawać będzie do dyspozycji kwota 2.000 zł na zaspokojenie jego własnych usprawiedliwionych potrzeb.

Biorąc pod uwagę powyższe orzeczono jak w pkt 1 wyroku, w pozostałym zakresie powództwo oddalając (pkt 3).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. i art. 102 k.p.c. a także § 2 pkt 5 oraz § 4 ust. 1 pkt 9 i § 10 ust. 2 pkt 1 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 ze zm.). W wyniku zapadłego rozstrzygnięcia strona powodowa wygrała proces w 73% a strona pozwana w 23%. Strona powodowa poniosła koszty procesu w wysokości 4.500 zł, w tym 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 900 zł tytułem kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym. Natomiast pozwany poniósł koszty w wysokości 240 zł, w tym 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 120 zł tytułem kosztów zastępstwa w postępowaniu zażaleniowym. Skoro zatem pozwany przegrał sprawę w 73% winien on zwrócić stronie powodowej kwotę 3.285 zł ($73\% \times 4.500 \text{ zł}$). Natomiast strona powodowa, która przegrała proces w 27% winna zwrócić pozwanemu kwotę 65 zł ($27\% \times 240 \text{ zł}$). Sąd po dokonaniu wzajemnego potrącenia kosztów, zasądził zatem od pozwanego na rzecz powódki 3.220 zł tytułem zwrotu kosztów procesu ($73\% \times 4.500 \text{ zł}$) – ($27\% \times 240 \text{ zł}$).

Strona powodowa została zwolniona od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych na podstawie na mocy art. 96 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.). Sąd, mając natomiast na uwadze sytuację materialną pozwanego, na podstawie art. 102 k.p.c. odstąpił od obciążania go kosztami sądowymi.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 k.p.c. wyrokowi w pkt 1, zasądzającym alimenty, nadano z urzędu rygor natychmiastowej wykonalności.

sędzia Katarzyna Szymczewska